

Voornaamste bevindingen

16 November 2022

It takes a village to raise a child

Join us!

Voornaamste bevinding uit het VRAC-project

Dr. Zeno Nols & Kris De Visscher
met de ondersteuning van Sarah Vorskemans

Karel de Grote Hogeschool
Onderzoekscentrum
Pedagogie in Praktijk

16 november 2022

INHOUD

1. Het VRAC project in een notendop
2. De belangrijkste doelstelling van VRAC
3. Drie grote uitdagingen, drie grote stappen
4. Belangrijkste resultaten
5. Beleidsaanbevelingen
6. Conclusies

Foto's: Zomerschool Mechelen – Kevin Ceylan
Behalve slide 15: VRAC Training Leiden

VRAC in een notendop

1025

kinderen en jongeren kregen
extra leerkansen in de vrije tijd

100

focusgroepen
met kinderen

en **30**

focusgroepen
met ouders

... zorgden voor meer inspraak

679

kinderen en jongeren
kregen individuele
ondersteuning

611

professionals namen deel
aan vorming, training en
uitwisseling

77

beleidsmakers kregen
informatie over het verloop
het VRAC-project

205

sleutelfiguren leerden hoe
ze hun werkwijze kunnen
aanpassen

11

andere kwetsbare buurten
gaan aan de slag met
dezelfde werkmethode

1. De belangrijkste doelstelling van VRAC

Een cooperatieve en co-creatieve aanpak van schoolse vertraging en vroegtijdig schoolverlaten

“Wanneer een kind zich beter voelt en de zorg en nodige buitenschoolse ontwikkelingskansen krijgt die het nodig heeft, dit zijn weerslag zal hebben op zijn studeren en op school.”

“Het was tof dat er geluisterd werd naar wat we te vertellen hadden. Er werd niet meteen ‘ja’ of ‘nee’ gezegd, waardoor ik me wel serieus genomen voelde.”

Schoolse vertraging en vroegtijdig schoolverlaten

In Europa verlaat **1 op de 10** mensen tussen 18 en 24 jaar het onderwijs met enkel een diploma lager secundair onderwijs of minder. Dat zijn **4,4 miljoen** jongeren.

De Europese Commissie en de verschillende Europese landen hebben de afgelopen tien jaar **veel maatregelen** genomen om dit probleem aan te pakken, met enig succes.

Maar het probleem blijft zeer hardnekkig. Vooral voor jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie

Twee belangrijke inzichten uit tien jaar beleid:

- Scholen kunnen niet effectief alleen werken. Zij moeten overstappen van geïsoleerde en kortetermijnacties naar een meer holistische en systemische aanpak.
- Een aanpak kan alleen effectief zijn als hij samen met kinderen en ouders wordt ontwikkeld.

Cooperatieve en co-creatieve aanpak

VRAC ondersteunde kinderen, gezinnen en scholen in deze uitdaging.

Hun strategie berustte op twee pijlers:

1. Verlengde leertijd

Gebaseerd op het concept van Children's zones

2. Eerstelijns welzijnsteams

Gebaseerd op het model van Wrap Around care

**Verlengde
leertijd**

**Leren op
school**

**Ondersteuning
vanuit welzijn**

Drie grote uitdagingen

Verlengde
leertijd

Leren op
school

Ondersteuning
vanuit **welzijn**

Naar een gedeelde visie

Naar een geïntegreerd aanbod

In co-creatie met kinderen, jongeren en hun gezin

Drie grote uitdagingen

Naar een gedeelde visie

“Bij een leerling die heel opstandig gedrag op school vertoonde en bijna geschorst werd, bracht een gesprek met de ouders veel aan het licht. Het gezin werd bedreigd met uithuiszetting en had geen inkomen. Alle gezinsleden stonden onder enorme stress. Door systematisch' over het muurtje te kijken', kan een school veel leren over zijn leerlingen.”

Drie grote uitdagingen

Naar een geïntegreerd aanbod

“Als een jongere dreigt uit te vallen op school, wordt er een dossier samengesteld en biedt men de jongere een traject aan om een aantal thema’s op te nemen. Als ik dat dossier door een VRAC-bril bekijk, dan zie ik meer ondersteuningsvragen dan voor de jongere alleen. Ook het gezin of de leerkrachten kunnen misschien steun gebruiken. Ik probeer dan bijkomende ondersteuning te zoeken binnen de bredere sociale kaart. Zo versterken we de jongere, maar ook de contexten rond die jongere.”

Drie grote uitdagingen

**In co-creatie met kinderen,
jongeren en hun gezin**

“Een meisje zei ineens: ‘Ik voel me verdrietig’ en moest toen een beetje huilen. Het viel op hoe moeilijk ze het vond om dit te benoemen. Die levensvaardigheden bespreek je niet op school. Daar praat je niet over hoe het leven werkt. En ouders doen dat ook niet altijd. Dan is hier een plek waar het wel kan. Ik denk dat hier zo mooi verbinding wordt gemaakt en dat vind ik echt iets wat overal wel mag plaatsvinden.”

Drie grote stappen

Initiatief nemen

Interactie aangaan

Naar een integratie

Naar een gedeelde visie

Naar een geïntegreerd aanbod

Naar participatie en co-creatie

Belangrijkste resultaten

Naar een gedeelde visie

- Maak je visie tastbaar en concreet.
- Formuleer je visie breed genoeg. Zorg ervoor dat het 'vertaalbaar' is naar verschillende contexten.
- Omschrijf je visie zo dat partners snappen wat ze er aan hebben voor hun organisatie.
- Kies je woorden zorgvuldig. Zorg ervoor dat je de kinderen en hun gezinnen niet herleidt tot hun levensomstandigheden. Blijf positieve eigenschappen en talenten benadrukken.
- Een visie leeft en evolueert. Wees je daar vanaf het begin van bewust.
- Acties zijn belangrijk, maar blijf ook vertellen waarom je ze doet. Blijf je aanpak delen, formeel en informeel.

Belangrijkste resultaten

Naar een geïntegreerd aanbod

- Het creëren van een geïntegreerde dienst vergt tijd.
- Begin met een grondige analyse van het probleem.
- Maak een overzicht van alle potentiële partners en wat zij te bieden hebben.
- Vertrek vanuit de overtuiging dat iedereen het beste met kinderen en jongeren voor heeft.
- Formuleer gedeelde doelstellingen
- Maak de meerwaarde van samenwerking tastbaar in concrete acties. Vertel anderen niet wat ze moeten doen, maar doe het samen met hen.

Belangrijkste resultaten

Naar co-creatie en participatie

- Maak spontane participatieprocessen mogelijk maken en ondersteun ze.
- Organiseer specifieke participatietrajecten, op school en in de wijk. Deze trajecten hebben een duidelijk doel en kennen een meer strakke en geleide aanpak.
- Ondersteun kinderen, jongeren en ouders bij het uiten van hun ideeën, via bemiddeling of direct contact.
- Behartig de belangen van kinderen, jongeren en ouders wanneer zij niet aanwezig zijn.

Beleidsaanbevelingen

- 1. Investeer in duurzame basisvoorzieningen waar je een netwerk kunt op bouwen**
- 2. Faciliteer een geïntegreerde aanpak door lokale coördinatie en netwerkvorming**
- 3. Doorbreek de barrières**
- 4. Betrek kinderen, jongeren en hun ouders bij je aanpak**

Beleidsaanbevelingen

5. **Creëer tijd en gelegenheid voor visieontwikkeling**
6. **Leermogelijkheden in de vrije tijd uitbreiden**
7. **Zorg voor een toegankelijk aanspreekpunt tussen welzijn en onderwijs**
8. **Steun de ontwikkeling van een eerstelijns welzijnsteam**

Conclusie

Je hoeft een dorp niet vanaf nul op te bouwen. Alle losse onderdelen zijn er, maar ze vormen nog geen dorp dat samenwerkt.

Met de juiste mensen op de juiste plaats, met tijd en met volgehouden inspanning kun je individuen en organisaties dichterbij elkaar brengen.

Deze pilots laten zien wat er kan gebeuren als je dat pad van samenwerking en participatie volgt.

Zij nodigen je vol vertrouwen uit om hun werk in uw dagelijkse praktijk voort te zetten en duurzame structuren te bouwen die jouw dorp in staat stellen samen te werken.

Hartelijk dank!

zeno.nols@kdg.be

kris.devisscher@kdg.be